

A Kovács Máté Alapítvány eredményei és távlati programja

KOVÁCS Ilona

Az 2018-as év a Kovács Máté Alapítvány számára összegző, s egyben új periódust előkészítő időszak volt. Az alapítástól, 1996¹-tól eltelt időszak első néhány évében sok gonddal kellett szembe néznünk.

Az induló szakasz első eredményeit megtörte a mindenki által tisztelt elnöknek, az ELTE BTK Könyvtártudományi Tanszék vezetőjének, Kovács Máté elméleti és pedagógiai programja elkötelezett folytatójának, *Fülöp Géza*nak 1998-ban bekövetkezett halála. Mint pedagógusnak és mint a magyar könyv- és könyvtártörténet elismert kutatójának elvesztése komoly hiányt teremtett, és nagy megrázkódtatást jelentett a Kovács Máté Alapítvány számára is – mind emberileg, mind szakmailag. Az elnök megkezdett munkáját az alapítók felkérésére és a kuratórium döntése alapján a kuratórium tagja, *Tóth Gyula*, Kovács Máté egykori tanítványa és pedagógiai, kutatói munkájának értő elemzője és követője folytatta.

Gondot okozott a hazai jogi környezet változása is: a közhasznú szervezetekről szóló, 1998 januárjától életbe lépett 1997. évi CLVI. törvény² rendelkezései-

nek alkalmazása. Az Alapítvány dokumentumaiban a jogszabály által előírt és végrehajtandó módosítások jóváhagyását, bírósági bejegyzését hosszas adminisztratív eljárás tartóztatta fel 2001-ig. A tervezés és előkészítés munkálatai azonban folytak a várakozás ideje alatt is. 2002-től, a módosítások jóváhagyását követően az új elnök irányításával a felkészült szakemberekből álló kuratórium nagy lendülettel kezdte meg a tervek megvalósítását. Ezekről az induló évekről 2006-ban Hajdúszoboszlón, Kovács Máté szülővárosában a professzor századik születésnapjáról megemlékező emlékkonferencián számoltunk be részletesen.³ Jelenlegi áttekintésünk az újraindulástól eltelt időszak tevékenységét foglalja össze 2002-től napjainkig: 2018-ig, illetve 2019-ig. Eredmények, a tapasztalatokra épülő változtatások és új, előre tekintő programok elindítása jellemzik ezt az időszakot. Idézünk a kuratórium elnökének összefoglalójából, amely a témában 2018 januárjában a kuratóriumi ülésen lefolyt megbeszélés konklúzióit összegezte, és a kuratórium véleményét így sommázza: „Összességé-

ben sikeresnek ítélte az elvégzett munkát és megállapította, hogy az Alapító Okiratban és a Szervezeti és Működési Szabályzatban rögzített célok többsége továbbra is érvényes. A kuratórium a jövőben is a folytonosságra és az új iránti érdeklődés egységére, valamint az értékőrzésre törekszik. Arra a következtetésre jutottak a kuratórium tagjai, hogy ugyanakkor a megváltozott körülmények és néhány sikertelen próbálkozás miatt – megtartva a jó módszereket és törekvéseket – újabb irányokat és programokat is megfogalmaz a következő évtizedre.”⁴

Az Alapítvány elsődleges célja az indulástól fogva a fiatal könyvtárosok tanulmányainak, továbbképzésének támogatása és Kovács Máté szellemi hagyatékának gondozása volt. Az Alapító Okiratban lefektetett általános program szerint mindenkor feladatunk „a magyar művelődés ügyének, ezen belül a magyar könyvtári kultúra fejlesztésének” előmozdítása. Ma már törekvéseink közé tartozik a magyar könyvtárügy kiemelkedő szakmai személyiségei munkásságának számontartása is – Toldy Ferenctől Szabó Ervinen át a közelmúlt kiváló könyvtárosaiig. 2002-ben az Alapító Okirat céljainak első megvalósulási formája a könyvtáros hallgatók számára meghirdetett évenkénti pályázat volt.⁵ 2014-ben a felhíváshoz csatlakozva széles ívű tematikai program is készült, a kuratórium elnökének kutatási programjavaslata, ún. témakataszter formájában.⁶ Pályaművek készítésére az egyetemi hallgatók körén túl fiatal könyvtári szakemberek, a könyvtárosképzés fiatal oktatói is vállalkoztak. Az ilyen típusú szakmai kutatások támogatására 2004-ben speciális PhD-ösztöndíjat vezettünk be,⁷ amely támogatás a pályázó PhD-programjának induló évére, a képzés költségeinek könnyítésére szolgált. Ez az azóta is fennálló pályázati forma eltér a többi pályázati kiírástól, mert nem az elkészült pályamű értékelése alapján jutalmaz, hanem az indulás kutatói költségeinek fedezetéhez járul hozzá, a kutatás feltételeinek megteremtését segíti. Az évek múlva várható eredmény az elkészült disszertáció későbbi értéke szerint válik jutalmazhatóvá, a disszertáns munkáját az Alapítvány folyamatosan figyelemmel kíséri. Az eddigi díjazottak névsora:

- 2003 – Mercz Hajnalka, Balla Ildikó
- 2004 – Hanesz Andrea
- 2006 – Fehér Anita
- 2008 – Czövek Zoltán, Papp Margit; Franyó Borbála (továbbképzési részvétel támogatása)
- 2009 – Czövek Zoltán, Nagy Andor, Fülepp Ádám
- 2011 – Czövek Zoltán, Sipos Anna Magdolna

- 2012 – Payer Barbara (honlapfejlesztés)
- 2015 – Balácsi Dorina
- 2016–2017 – Fülepp Ádám (PhD-támogatás)

A diákok tanulmányainak orientációja következtében és a kutatói tapasztalat hiányában az egyetemi hallgatók pályázati hajlandósága az idők folyamán egyre csökkent. A fiatal szakembereké viszont nőtt – meglehetősen széles témakört felölelve. A Magyar Könyvtárosok Egyesületének kiváló kezdeményezése: *Az év fiatal könyvtárosa* cím elnyerésére meghirdetett pályázatra szép számmal érkeztek tanulmányok, olyannyira, hogy az egyesület szívesen fogadta a Kovács Máté Alapítványnak a programhoz való csatlakozását. Így indult el 2011-ben az alapítvány felajánlása nyomán *Az év fiatal könyvtárosa különdíj*. Ezt a címet 2018-ig összesen nyolc fő nyerte el, értékesebbnél értékesebb pályázatok benyújtásával:

- 2011 – Tóth Renáta
- 2012 – Hicsik Dóra
- 2013 – Horváth Péter
- 2014 – Bedekovits Tamás
- 2015 – Puskás Nikoletta
- 2016 – Rózsa Dávid
- 2017 – Mészáros Kornélia
- 2018 – Jeneiné Ecséri Mariann

Összefoglalva: a 15 év alatt – a különböző pályázati típusok keretében – az Alapítvány 21 fiatal könyvtáros hallgató és kutató munkáját ismerte el pénzjutalommal. A pályázók többsége vidéki könyvtárakból és oktatási intézményekből, az ország különböző tájairól jelentkezett pályamunkájával.

Az évek múlásával egyre inkább formálódott az az igény, hogy az Alapítvány vegye számba azokat, mondjon köszönetet azoknak, akik hozzájárultak Kovács Máté tevékenységének megismertetéséhez, megértéséhez, emlékének megőrzéséhez, programja tovább-örökítéséhez. Ennek megvalósításaként alapította 2012-ben a kuratórium a *Kovács Máté emlékének ápolásáért* elnevezésű emlékplakettet, amelyet *Galovich József* celldömölki kerámiaművész készített el. A szép kerámiaplakett átadása minden év novemberében megtisztelő keretek között: a Kovács Máté születésnapjáról megemlékező nyilvános ünnepi kuratóriumi ülésen, az eseménynek helyet adó Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központban (MTA KIK) zajlik.⁸ Az emlékplakett alapítása óta eltelt hét év alatt kilenc plakett átadására került sor arra érdemes személyek és intézmények számára. Az esemény során egy-egy szakmai előadás

is elhangzik, ünnepélyes keretek között történik a plakett átadása és méltó laudáció keretében a díjazott bemutatása, a kitüntetett pedig megosztja Kovács Mátéval kapcsolatos gondolatait a közönséggel.⁹ A kitüntetettek névsora:

- 2012 – Korompai Gáborné, Nagyné Kiss Mária
- 2013 – Arnóth Károly
- 2014 – Makrai Imréné Kiss Edit
- 2015 – Kertész Gyuláné Molnár Katalin
- 2016 – Kovács Máté Városi Művelődési Központ és Könyvtár, Hajdúszoboszló (Berényiné Szilaj Ilona, Juhász Ilona)
- 2017 – Eszterházi Károly Egyetem Pedagógiai Kar Egri Campus Médiainformatika Intézet (Lengyelne Molnár Tünde)
- 2018 – Maróti Andor

Kovács Máté emlékének ápolásáért maga az Alapítvány is sokat tett az életművel, Kovács Máté emlékének felidézésével, munkásságával kapcsolatos konferenciák, emlékülések, megemlékezések, kiállítások kezdeményezőjeként, szervezőjeként, nem egyszer intézményekkel, szakmai szervezetekkel közösen. Több alkalommal partnere volt a hajdúszoboszlói Kovács Máté Városi Művelődési Központ és Könyvtár (2006, 2010, 2013, 2016), a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtára (2006, 2009, 2012, 2014), a Magyar Könyvtárosok Egyesülete (2006, 2009, 2012, 2014), a Magyar Pedagógiai Társaság Kiss Árpád Műhelye (2009). A hajdúszoboszlói Kovács Máté Városi Művelődési Központ és Könyvtár 2006-ban az Alapítvány kezdeményezésére, a város támogatásával szervezett emlékkonferencia keretében Kovács Máté-emléktáblát helyezett el az intézmény épületének falán. Az Alapítvány azóta minden évben részt vesz novemberben a Kovács Máté emlékére rendezett koszorúzási ünnepségen, és maga is koszorúz. A rendezvényekről a helyi nyomtatott sajtó: a hajdúszoboszlói *Szókimondó* és a helyi TV rendszeresen hírt ad, és jelentős közleményekben, riportokban örökíti meg az eseményt.¹⁰

Az Alapítvány kiadói és publikációs tevékenységében hagyománykövető, így a konferenciakiadványok esetében a tevékenységét megelőző időszak rendezvényei alkalmából megjelent évkönyvek, tanulmánykötetek gyakorlatát folytatja. Mind az 1983-ban *Szelle Béla* szerkesztésében megjelent *Kovács Máté emlékkönyv*¹¹, mind az 1996-os, *Suppné Tarnay Györgyi* összeállításában kiadott *XVIII. Könyv és Könyvtár*-kötet¹² Kovács Máté munkásságát, programját

elemző előadások, Kovács Máté elvi programját és módszerét követő tanulmányok anyagából válogatott. Az általunk tárgyalt időszakban különösen figyelemre méltó az Alapítvány támogatásával megjelent évkönyv, amely *A jövő a múlt és a jelen egységére épül* címmel, *Hangodi Ágnes* szerkesztésében látott napvilágot 2007-ben, a Kovács Máté születésének 100. évfordulója alkalmából Hajdúszoboszlón rendezett konferenciát követően.¹³ A kötet a Kovács Máté-kutatások legújabb mértékadó eredményeinek példamutató összegzése, tanulmányai széles körű áttekintést adnak az országos kutatások egészéről, a Kovács Máté Alapítvány, az ELTE, az MKE égisze alatt az év folyamán a különböző alkalmakkor tartott rendezvényeken bemutatott eredményekről. Ezek a munkák sokoldalúan mutatják be Kovács Máté szakmai és elméleti munkásságának gyökereit, forrásait és kulcskérdéseit: a pedagógus, a politikus, a művelődéspolitikus tevékenységét, a könyvtári rendszert szervező és tudományos kutatói munkásságát, hangsúlyosan a történeti, a bibliológiai, a kommunikációs, a szociológiai, az olvasáskutatási vonatkozásokat. Több emlékező írás fókuszában a tanár és az ember áll. Néhány alkalommal rendező partnereink szaksajtójában, kiadványaiban, médiájában nyílt lehetőség a jelentősebb előadások, tanulmányok közreadására.¹⁴

A nagyszámú és széles körben megjelent újabb publikációk bemutatása érdekében folytatja az Alapítvány azt a bibliográfiai számbavételt, amelynek az alapjait a Kovács Máté-bibliográfia teremtette meg a kuratórium korábbi tagja, Suppné Tarnay Györgyi irányításával¹⁵. Ezt a hagyományt követve, a bibliográfia publikálási évétől folytatva az Alapítvány további szervezésében rendre elkészültek a bibliográfia kiegészítései fiatal szakemberek bevonásával. A bibliográfiák elérését alapítványunk elektronikusan is biztosítja.¹⁶ A rendezvényeket több alkalommal időszakos kiállítások kísérték Debrecenben (1996) és Hajdúszoboszlón (2006, 2016). Ezek anyaga ma jelentős arányban az összeállító könyvtárak különböző dokumentumgyűjteményeibe (fotótár, kéziratár stb.) került vissza a kiállítások zárása után, de a két helyszín közül az utóbbi esetében készültek megőrkített formái is: videófelvétel (2006) és vándorkiállítás-ként kölcsönözhető, állványokra helyezett tablókra készült, fototechnikával rögzített, rendezett dokumentumanyag (2016). Ezeket az érintett könyvtárak munkatársai állították össze, a 2016-os kiállítást a hajdúszoboszlói könyvtár felkérésére *Szálkai Tamás* levéltáros válogatta és szerkesztette. A kiállításokhoz

hasonlóan a megemlékezés vizuális formája a film. Kovács Máté munkásságáról az Eszterházy Károly Egyetem Pedagógiai Kar Egri Campus Médiainformatica Intézete készített 45 perces dokumentumfilmet, amely ugyancsak a 2016-os hajdúszoboszlói konferenciaprogram során került bemutatásra.

A hagyományos kiadványok előállítási költségeinek növekedése és az új elektronikus publikációs lehetőségek terjedése után az Alapítvány az aktuálisan keletkező új művek és Kovács Máté kéziratban fennmaradt műveinek kiadásában és hozzáférhetővé tételében napjainkban már inkább a digitalizálást és elektronikus formát választja. Ebben a munkában a Magyar Elektronikus Könyvtár és a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ Kézirattára voltak partnereink. Kovács Máté szellemi hagyatékának közzétételében jelentős esemény volt Kovács Máté kandidátusi értekezésének¹⁷ és a Gondolat kiadó által az 1970-es években kiadott *A könyv és könyvtár a magyar társadalom életében* című kétkötetes antológia kéziratban megtalált harmadik kötetének digitalizálása.¹⁸ A antológia esetében MEK által korábban már digitalizált első két kötethez csatolva a Kovács Máté által szerkesztett harmadik kötet teljessé a művet, és így jelentősen hozzájárul a Kovács Máté életmű kutathatóságához és szellemi hagyatékának elemzéséhez. A kandidátusi értekezést az MTA Kézirattára őrzi, első elemzését Tóth Gyula végezte el. A kötet az Alapítvány honlapján keresztül teljes terjedelmében elérhető az elemző tanulmányral és az ennek alapján készült és Hajdúszoboszlón 2016-os Kovács Máté emlékülésen elhangzott előadás szövegével együtt.

A széleskörű tevékenység áttekintésére, a kapcsolatteremtés, a nyilvánosság és a tájékoztatás megerősítése érdekében szükségessé vált a Kovács Máté Alapítvány honlapjának elkészítése. A honlap¹⁹ 2005-ben indult, s azóta rendszeresen bővül és gazdagodik az ott fellelhető információk és anyagok köre. Folyamatosan kerülnek fel az új alapidokumentumok, az aktuális események és publikációk mellett az Alapítvány által díjazott, támogatott, s elkészült pályaművek is.

A 2018-as számvetés megalapozta a jövő terveit is. Ez az év jelentős változást hozott a kuratórium életében. A többéves közös munka után a kuratórium két tagja: *Suppné Tarnay Györgyi és Szerafinné Szabolcsi Ágnes* visszavonult. Megköszönve a közreműködésüket, helyükre két új tagot választott a kuratórium: *Pogányné Rózsa Gabriellát*, a Magyar Honvédség Egészségügyi Központja könyvtárának vezetőjét és

Pergéné Szabó Enikőt, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár főigazgatóhelyettesét.

2019-től a Kovács Máté Alapítvány kuratóriumának tagjai tehát: elnök: Tóth Gyula; tagok: Bényei Miklós, Szabó Sándor, Hangodi Ágnes (titkár), Kovács Ilona, Barátné Hajdu Ágnes, Bartos Éva, Pergéné Szabó Enikő, Pogányné Rózsa Gabriella. A következő időszakban a megújult kuratórium programja a 2018-ban felvázolt tervek és a kijelölt feladatok kidolgozása és megvalósítása, ehhez szükség van a 2014-ben nagy gonddal kidolgozott kutatási program felidézésére és a témakataszter megújítására.²⁰

A fiatal könyvtáros szakember gárda támogatása – beleértve az egyetemi hallgatókat is – változatlanul az Alapítvány elsődleges céljai között szerepel. Tapasztalataink alapján azonban a felsőoktatás hallgatói gárdája kevésbé felkészült még a tudományos munkára, mint a több kutatási tapasztalattal, kialakult érdeklődéssel és gyakorlattal rendelkező fiatal szakemberek köre. Emellett a könyvtáros felsőoktatás rendszerének átalakulása és a képzés hangsúlyainak változása megnehezíti az egyetemi ifjúság bevonását. Mindezek ellenére fontosnak tartjuk, hogy az egyetemi hallgatók az Alapítvány kutatási programját ismerjék, és kutatási tapasztalatot szerezzenek, hiszen az általunk képviselt tematika: a történeti stúdiumok és szemlélet, a könyvtárszociológia témakörébe tartozó elemzések, a lokális és a távlatos problémálatás, az igényelemzés, a funkcióelemzés képessége, az igény, a funkció és a technikai eszköztár egységben látása fontos az ő számukra is. Az Alapítvány igen hangsúlyosan képviseli az olvasáskutatás tematikáját is, hiszen ezek konkrétan Kovács Máté életművéhez kapcsolódó témák és módszerek, így az általa képviselt szemlélet alkalmazása, továbbfejlesztése körünkben is fontos a jelen vagy a jövő problémái és a múlt feldolgozása során.

Az elmúlt évek tapasztalata szerint kialakult sikeres pályázati formákat a jövőben is fenntartjuk (PhD-program támogatása, Az év fiatal könyvtárosa különdíj). A felsőoktatás hallgatói és oktatói köréből külön pályázat nélkül is bármikor örömmel fogadunk tanulmányokat a témakataszter preferált témaköréből. Szeretnénk azonban nyitni a szélesebb szakmai közösség felé, ezért a jelenlegi pályázati rendszer mellett készülünk a tágabb szakma teljesítményeit is nyomon követni: az Alapítvány tervezi a könyvtári terület egy-egy jelentősebb publikációs teljesítményét évente Nívódíjjal elismerni. Mivel ez a feladat távlatilag sokoldalú tájékozódást és értékelést kíván, az Alapítvány javaslattevő tanácsadó szakmai

kört von majd be döntéseibe. Bár terveink szerint ez hosszú távú program, kidolgozása a közeljövő feladata. Ennek a munkának megtervezéséhez és megszervezéséhez a kuratórium Pogány Györgyöt kérte fel partnernek.

Az emléklakett odaítélését folytatjuk, és folytatjuk részvételünket mindazokban a programokban, vagy kezdeményezzük mindazokat a rendezvényeket, publikációkat, amelyek hozzájárulnak Kovács Máté példájának, személyiségének megismertetéséhez, áthagyományozásához, szellemi hagyatékának fel-
dolgozásához.

Ahogy ez a már idézett hosszútávú programból is kitűnik: „*Újra kell gondolni, mit jelenthet a 21. században példája és életműve. Kovács Máté rendszeresen figyelt a változásokra, alkalmazkodott hozzájuk. A kutatásoknak nem csak életművére, azok továbbélésére is figyelniük kell. Különösen az országos könyvtárügyre/politikára gyakorolt hatását, valamint az oktatás és továbbképzés, valamint az olvasás és olvasáskutatás terén adott példájának mai figyelembevételére kell figyelni.*”

Kiadványi programunkban digitalizált válogatást tervezünk Kovács Máté megjelent cikkeiből, tanulmányaiból a Kovács Máté-kutatás legkiválóbb szakértőinek egyike, Bényei Miklós²¹ irányításával, a tanulmánygyűjtemény közreadását a DEENK Open Journal System támogatásával, Pergéné Szabó Enikő irányításával készülünk megoldani. Hasonlóképpen elektronikus kiadványként tervezzük a Kovács Máté-bibliográfia és pótlásainak egybedolgozott kötetét – remélhetőleg a bibliográfia életre hívója, szakértője és mindvégig eddigi gondozója: Suppné Tarnay Györgyi irányításával.

Terveink között szerepel a Szálkai Tamás által megrendezett kiállítási tablók bemutatása vándorkiállítás-ként a hazai könyvtárakban. Hasonlóképpen feladat és lehetőség Kovács Mátéről és munkásságáról készült dokumentumfilm ismertté tétele, több helyszínen megszervezendő bemutatása a szakmai közönség számára, ebben az MKE támogatására számítunk.

Tervezzük azt is, hogy Pogányné Rózsa Gabriella vezetésével levéltári forrásokból és egyéb információs csatornák segítségével összeállítjuk az ELTE Könyvtártudományi Tanszék hallgatóinak névsorát Kovács Máté tanszékvezető idejéből: az 1956 és 1972 közötti időszakból.

Korábbi jó tapasztalataink alapján valamennyi feladatunk megvalósítása során folytatjuk együttműködésünket mindazokkal az intézményekkel, szervezetekkel, akik szívesen vállalnak részt az Alapítvány

programjainak megvalósításában – különös tekintettel Hajdúszoboszlóra, a Kovács Mátéről elnevezett művelődési központra és könyvtárra és a városra, a helyben folyó helytörténeti kutatásokra. Sajnos az elmúlt évben elhunyt Vida Lajos helytörténész, Kovács Máté és a város kapcsolatának elkötelezett kutatója. Feladatunk a hagyományosan jó kapcsolat továbbépítése, a kutatás folytatójának megtalálása. Hasonlóan kiváló kezdeményező és segítő társak voltak az elmúlt évtizedekben az egyetemi könyvtár és a tanszék oktatói Debrecenben, ezt az együttműködést is folytatnunk kell.

A tájékoztatás és a kapcsolatok fenntartása érdekében az Alapítvány a honlapján továbbra is közzéteszi az új információkat. Itt érhető el az Alapítvány támogatására vonatkozó tájékoztatás is.²²

Köszönjük mindazoknak, akik munkánkat részvételükkel vagy adományaikkal támogatták, és kérjük: kísérjék az Alapítvány munkáját figyelemmel és támogatással a jövőben is. A jövőben is mérlegelünk és lehetőségeink szerint vállalunk minden olyan feladatot, amely az Alapítvány céljainak megvalósítását segíti. Reméljük, hogy az Alapítvány tevékenységével a hazai könyvtárügy jelenéhez és jövőjéhez is hozzájárul.

Irodalom és jegyzetek

1. Ld. http://kovacsmatealapitvany.hu/alapito_okirat
2. 1997. évi CLVI. törvény a közhasznú szervezetekről. Ld. <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700156.TV>
3. KOVÁCS Ilona: A Kovács Máté Alapítvány tevékenysége (1996–2006). In: A jövő a múlt és a jelen egységére épül. Emlékkötet Kovács Máté tiszteletére. Szerk. HANGODI Ágnes. Debrecen, DE ENK, 2007. 207–211. p.
4. TÓTH Gyula: A Kovács Máté Alapítvány hosszú távú programja. (2018–2028). Ld. http://www.kovacsmatealapitvany.hu/sites/default/files/KM_hosszutavu_program.pdf (2019. március 25.)
5. Ld. pl. Könyvtári Levelezőlap, 2002. július, 28. p.; Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2002. augusztus, 41. p.; <http://kovacsmatealapitvany.hu/node/86>
6. TÓTH Gyula: Témakataszter Kovács Máté életművének kutatásához. Ld. http://www.kovacsmatealapitvany.hu/sites/default/files/temakataszter_2014.pdf (2019. március 25.)
7. Ld. <http://kovacsmatealapitvany.hu/doktoranduszok>
8. Az MTA KIK 2012 óta az Alapítvány jelenlegi székhelye. Ko-

- rábban az Alapítvány működéséhez az Országos Széchényi Könyvtár biztosított helyet. Ezért mindkét intézménynek köszönettel tartozunk.
9. Mind a szakmai előadások, mind a laudációk, és a kitüntetettek válaszai elérhetők az Alapítvány honlapján az adott évi események leírásánál. Ld. pl. <http://kovacsmatealapitvány.hu/node/207>
 10. Ld. pl. Szókimondó, 2013. 8. 19-21. p., 2014. 12. 26-27. p., 2016. 12. 2-7. p.; Hajdúszoboszló TV, 2016. december 28. https://www.youtube.com/watch?v=zWPSfp78Z9M&feature=em-share_video_user
 11. Kovács Máté emlékkönyv. Szerk. SZELLE Béla. Bp., MKE, 1983. 261 p.
 12. Könyv és Könyvtár. XVIII. Kovács Máté emlékének. Szerk. SUPPNÉ TARNAY Györgyi. Debrecen, KLTE Könyvtára, 1997. 309 p.
 13. A jövő a múlt és a jelen egységére épül. Emlékkötet a száz esztendeje született Kovács Máté tiszteletére. Szerk. HANGODI Ágnes. Debrecen, DE ENK, 2007. 274 p.
 14. PI. TÓTH Gyula: Adalékok Kovács Máté századot formáló pedagógus minősítéséhez In: Abszolút pedagógusok. Bp., Magyar Pedagógiai Társaság Kiss Árpád Műhely, 2016. 18-22. p.
 15. Kovács Máté szakirodalmi munkássága és a róla szóló irodalom. Összeáll. NAGYNÉ KISS Mária In: Kovács Máté emlékkönyv. Szerk. SZELLE Béla. Bp., MKE, 1983. 212–261. p.
 16. A Kovács Mátéről szóló szakirodalom bibliográfiái. Ld. <http://kovacsmatealapitvány.hu/publikaciok>
 17. KOVÁCS Máté: A magyar könyv és könyvtári kultúra a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet időszakában. Kandidátusi értekezés. Ld. <http://mek.oszk.hu/15400/15495/pdf/> (2019. március 25.). Tóth Gyula a digitális változathoz rövidebb eszmefuttatást készített: http://www.kovacsmatealapitvány.hu/sites/default/files/szeljegyzetek_%20kandidatusidissz.pdf#overlay-context=node/184, majd a témáról hosszabb elemző tanulmányt írt, és előadást is tartott 2016. november 11-én Hajdúszoboszlón, az emlékülésen. Mind a tanulmány, mind az előadás szövege elérhető a honlapon: http://kovacsmatealapitvány.hu/sites/default/files/ea_tothgyula.pdf#overlay-context=node/192
 18. Könyv és könyvtár a magyar társadalom életében 1945-től napjainkig. Vál., szerk. KOVÁCS Máté. Kézirat. Ld. <http://mek.oszk.hu/14500/14538/pdf/> (2019. március 25.). Ismertetés az előkészítő munkálatokról: KOVÁCS Ilona: Újabb adatok a Könyv és könyvtár a magyar társadalom életében c. kiadvány történetéhez = Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 24. évf. 2015. 4. sz. 38-49. p.
 19. <http://kovacsmatealapitvány.hu/>
 20. Ld. a 4. és a 6. sz. jegyzetet.
 21. Korábban Bényei Miklós publikálta a Kovács Máté-kutatás eddig legteljesebb feldolgozását az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum Tudós tanárok, tanár tudósok című könyvsorozatában. Ld. Kovács Máté. A tanulmányt írta BÉNYEI Miklós. Budapest, OPKM, 2005. 199 p.
 22. <http://kovacsmatealapitvány.hu/tamogatas>

Beérkezett: 2019. március 26.

19 ezer tétel a MEK-ben

A Magyar Elektronikus Könyvtár (MEK), a magyar internet 25 éve folyamatosan működő szolgáltatása – 2019. június elején elérte a 19 ezer tételt. A 19 000. könyv „Az Országos Széchényi Könyvtár épülete a Budavári Palotában” című mű volt. A 2017. évi országos statisztika adatai között böngészve, azt láthatjuk, nagyjából ekkora állománnyal rendelkezik a FSZEK rákoscsabai könyvtára vagy a biharkeresztesi városi könyvtár.

OSZK, 2019. június 3. Moldován István tájékoztatása alapján